

Utlåtande 2012:59 RIII (Dnr 312-438/2011)

Ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm

Motion (2011:20) av Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:20) av Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V) om ”Ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm” avslås.

Föredragande borgarrådet Regina Kevius anför följande.

Ärendet

Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V) framför i motion (2011:20) synpunkter på stadens praxis för namnsättning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att det i dagsläget inte finns några skäl som talar för en ändring av dagens praxis.

Stadsbyggnadsnämnden anser att denna typ av anknytning är alltför svag för att motivera ett memorialnamn i Stockholm. Dessutom kan resonemanget innebära en risk för ökad politisering vid namnsättning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd har inget att erinra mot förslaget.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ser möjligheter att använda namn på gator och offentliga platser efter personer som idag är svenska medborgare men som tidigare levit i andra delar av världen.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är lämpligt att som grundregel för namnsättning tillämpa den praxis som gäller idag, men att det bör vara möjligt att göra undantag.

Mina synpunkter

Motionärerna vill ändra på praxis för att möjliggöra namnsättning efter personer som inte varit verksamma i Stockholm, men som är välkända bland människor som valt att flytta till vår stad. En sådan ändring av praxis skulle framtvunga den känsliga bedömningen av dels huruvida personer som varit hemmahörande i andra delar av världen kan anses tillräckligt kända av allmänheten i Stockholm, dels i vilken mån dessa personer kan anses vara förtjänta av ett memorialnamn i staden.

Jag finner inget som talar för en ändring av den praxis för gatu- eller platsnamn som tillämpas idag. Som stadens expertorgan namnberedningen konstaterar är det möjligt att namnge gator och platser efter personer med anknytning till andra länder, till exempel Josef Franks park på Gärdet och Willy Brandts plats i Hammarbyhöjden. Både Frank och Brandt har dock levit och verkat i Stockholm och uppfyller därmed ett mycket viktigt krav, att en person som memoreras med ett gatunamn ska ha anknytning till platsen ifråga.

Det är lätt att konstatera att en fortsatt tillämpning av stadens vedertagna praxis för namngivning är att föredra och jag föreslår därför att motionen ifråga avslås.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:20) av Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V) om ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:20) av Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V) om ”Ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm” avslås.

Stockholm den 4 april 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Regina Kevius

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen
2. Samt att därutöver anföras följande

Borgarrådets och namnberedningens rädsla för att ändra praxis är obefogad enligt vårt förmenande. Vi tror att namnberedningen klarar av att bedöma huruvida personer som varit hemmahörande i andra delar av världen kan anses tillräckligt kända av allmänheten i Stockholm, och dels i vilken mån dessa personer kan anses vara förtjänta av ett memorialnamn i staden. Platser och gator ska kunna uppkallas efter internationellt kända personer inte minst på grund av att en stor del av befolkningen kommer från andra delar av världen.

ÄRENDET

Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs (båda V) framför i motion (2011:20) synpunkter på stadens praxis för namnsättning.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 juni 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser inte att det i dagsläget inte finns några skäl som talar för en ändring av den praxis för gatu- eller platsnamn som tillämpas idag.

Stadsledningskontoret konstaterar att dagens praxis medger möjligheten att namnge gator och platser efter personer med anknytning till andra länder. Exempel på platser är Josef Franks park på Gärdet och Willy Brandts plats och staty i Hammarbyhöjden. Dessa personer har levat och verkat i Stockholm och kan därmed sägas haft nära anknytning till staden, vilket enligt dagens praxis kan utgöra ett motiv för namnsättning.

Enligt en resolution som antagits av ett hundratal länder som deltar aktivt i Förenta Nationernas ortsnamnsarbete, Resolution VIII/2 (2002); "*Commemorative naming practices for geographical features*", är grundtanken att bruket av memorialnamn generellt ska minska. Syftet är att förhindra politiskt eller kommersiellt utnyttjande av kända personer.

Stadsledningskontoret stödjer en fortsatt tillämpning av stadens vedertagna praxis för namngivning. Stadens praxis erbjuder stabilitet över tid, där reglerna för namngivning säkrar stadens fortsatta kulturgeografiska läsbarhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion (2011:20) om ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2011 att som svar på motionen åberopa och till kommunfullmäktige överlämna namn-

beredningens yttrande.

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V), *bilaga 1*.

Namnberedningens tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Vid sitt sammanträde 2011-04-18 diskuterade namnberedningen en motion av Ann-Margarethe Livh (V) och Maria Hannäs (V) om ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm och beslöt föreslå att motionen avslås.

En av de principer som enligt praxis tillämpas för memorialnamn i Stockholm är att en person som hedras med ett gatu- eller platsnamn ska vara "svensk eller av nordisk börd eller en väl naturaliserad utlänning" (Stockholms gatunamn, 3 uppl. 2005, s. 25). Dessutom finns i namnberedningens arbete en strävan efter att en person som memoreras med ett gatunamn ska ha anknytning till platsen ifråga. Motionärerna föreslår att praxis ändras så att platser kan uppkallas även efter personer som levtt i andra delar av världen men som "på olika sätt kan sägas ha anknytning till Stockholm". I motionen anges som exempel att den chilenske presidenten "Salvador Allende" har stark anknytning till Stockholm "genom alla de latinamerikanska flyktingar som kom till Stockholm". Namnberedningen anser att denna typ av anknytning är alltför svag för att motivera ett memorialnamn i Stockholm. Dessutom kan resonemanget innebära en risk för ökad politisering vid namnsättning.

Memorialnamn i Stockholm innebär redan med nuvarande praxis olika typer av problematik. Grundproblematiken ligger i att själva namngivningssituationen är bakvänd. All naturlig namngivning och namnbildning går till på annat sätt, nämligen att det finns ett objekt (en gata, ett torg, en park etc.) som behöver ett namn. När det gäller memorialnamn föreslås istället ett namn för vilket man måste finna ett lämpligt objekt att namnge.

Ett memorialnamnsärende börjar vanligen med att en organisation, en politiker eller någon enskild medborgare vill hedra minnet av en person genom att få en gata eller plats uppkallad efter honom/henne. Redan när det rör sig om personer av "svensk eller av nordisk börd eller en väl naturaliserad utlänning" måste man ta ställning till om personen är tillräckligt känd av allmänheten. Dessutom ska personen ifråga bedömas vara förtjänt av att få en gata eller plats uppkallad efter sig, en bedömning som är såväl komplicerad som känslig. Att ändra praxis enligt motionärernas förslag skulle göra det nödvändigt att bedöma dels huruvida personer som varit hemmahörande i andra delar av världen kan anses tillräckligt kända av allmänheten i Stockholm, dels i vilken mån dessa personer kan anses vara förtjänta av ett memorialnamn i staden.

En utgångspunkt för namnberedningens ställningstagande är den resolution som antagits av ett hundratal länder som deltar aktivt i Förenta Nationernas ortnamnsarbete (Resolution VIII/2 (2002)): "*Commemorative naming practices for geographical features*". Resolutionen syftar bland annat till att förhindra politiskt och kommersiellt

utnyttjande av kända personer samt till att motverka alltför känslostyrda, opportunistiska eller allmänt förhastade namnbeslut. Resolutionens grundtanke är att bruket av memorialnamn generellt ska minska. En förändring av praxis för memorialnamngivning i den riktning som föreslås i motionen riskerar att leda till en motsatt utveckling.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 mars 2011 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Billy Östh m.fl. (M), ledamot Daniel Forslund (FP) med instämmande av ersättare Simon Lundberg (C), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget som förs fram i motionen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2011 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 februari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsnämnden har tagit del av motionen om ny praxis för namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm.

Den praxis som hittills tillämpats har varit en god grund att stå på vid namngivning av gator och offentliga platser i Stockholm. Det är av stor vikt att stockholmare kan känna en stark identitet med staden.

I Spånga-Tensta bor många personer som kommer från andra delar av världen. Stadsdelsnämnden ser möjligheter att använda namn på gator och offentliga platser efter personer som idag är svenska medborgare men som tidigare levit i andra delar av världen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2011

1. att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen,
2. att justera beslutet omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av Else Lundin m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är lämpligt att som grundregel för namnsättning tillämpa den praxis som gäller idag. Däremot bör det enligt förvaltningens uppfattning vara möjligt att göra undantag från praxis i fall där det finns särskilda skäl att uppmärksamma en bemärkt person från en annan del av världen men med en viktig anknytning till Stockholm eller med stor betydelse för världssamfundet.

RESERVATIONER M.M.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V) enligt följande.

Förslag till beslut

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut, samt att tillstyrka motionen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Billy Östh m.fl. (M), ledamot Daniel Forslund (FP) med instämmande av ersättare Simon Lundberg (C) enligt följande.

I staden råder sedan länge en praxis angående den som memoreras med ett gatunamn eller namn på en plats. Denna praxis har fungerat bra, men Alliansen i Skarpnäck har ingenting emot att den uppdateras och moderniseras. Exempelvis borde platser kunna uppkallas efter internationellt kända personer med bred uppslutning i folkflertalet och med nära band till Stockholm eller Sverige.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m.fl. (S) och Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

Förslag till beslut

Att tillstyrka motionen

Enligt dagens praxis går det inte att namnge offentliga platser och gator efter personer som inte har bott i Stockholm. Motionärerna vill ha en bredare definition på personernas anknytning till vår stad, även personer som har betytt mycket för en stor del av våra invånare ska kunna komma i fråga. Vi instämmer i detta, inte minst på grund av att en stor del av befolkningen kommer från andra delar av världen. Redan idag namnges gator efter städer och andra platser utanför Sverige.

Södermalms stadsdelnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Else Lundin m.fl. (MP) enligt följande.

Miljöpartiet instämmer i förvaltningens svar och vill samtidigt betona att det självklart ska vara möjligt att i särskilda fall göra undantag vad beträffar namnsättning av gator och torg.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:20

2011:20

**Motion av Ann-Margarethe Livh och Maria Hannäs
(båda V) om ny praxis för namngivning av gator och
offentliga platser i Stockholm**

Dnr 312-438/2011

Enligt stadens praxis för namnsättning så är det inte möjligt att uppkalla gator, torg och andra offentliga platser efter personer som aldrig bott i Stockholm.

Mer än en femtedel av stockholmarna är födda utrikes. Många gator är uppkallade efter orter i olika landskap, vilket ger en anknytning till hembygder i olika delar av Sverige. För utrikes födda stockholmare är det lika viktigt att göra avtryck i staden och att ens ursprung kan avspeglas i stadsmiljön. Detta är inte möjligt med nuvarande praxis, vilket gör Stockholm till en omodern stad vars ledning inte hängt med i de omvärldsförändringar som skett eller tar hänsyn till att Stockholm är en internationell och mångkulturell stad.

Vänsterpartiet föreslog i en motion att en gata eller plats skulle uppkallas efter den chilenske presidenten Salvador Allende som har stark anknytning till Stockholm genom alla de latinamerikanska flyktingar som kom till Stockholm och som idag är en självklar del av vår alltmer internationella huvudstad. Motionen avslogs med motiveringen att praxis inte tillåter fullmäktige att namnge platser efter personer som inte bott i Stockholm.

På samma sätt som många andra städer i världen har uppkallat platser efter Olof Palme, Dag Hammarsköld och andra kända svenskar, bör Stockholm kunna ha en praxis för namnsättning som anknyter till orter och länder som många av de utrikesfödda kommer ifrån.

Vi föreslår

att stadens praxis ändras så att det blir möjligt att uppkalla platser efter förtjänta personer som levt i andra delar av världen men som på olika sätt kan sägas ha anknytning till Stockholm.

Stockholm den 21 februari 2011

Ann-Margarethe Livh

Maria Hannäs